

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

NR. 13506 27 NOV 2025

AVOCATUL POPORULUI

REGISTRATURĂ GENERALĂ

IESIRE Nr. 39921 / 27. NOV. 2025

Doamnei Elena-Simina TĂNĂSESCU,
Președintele Curții Constituționale,

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat, excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile *art. 25 alin. (4) din Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*

Vă asigur, Doamnă Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Renate WEBER

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului formulează prezenta

Excepție de neconstituționalitate
referitoare la art. 25 alin. (4) din Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor,
republicată, cu modificările și completările ulterioare

Prevederile art. 25 alin. (4) din Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 320 din 30 aprilie 2014, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *"În cazul condamnării pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța poate dispune ca pedeapsă complementară interdicția de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani."*, aduc atingere art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 alin. (1) și art. 35 din Constituție, din perspectiva următoarelor

MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

1. Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție

Pentru început, menționăm că, în forma inițială, Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din data de 14 iunie 2004, prevedea următoarele:

"Art. 25

(1) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă:

- a)uciderea animalelor, cu intenție, fără drept;
- b)practicarea tirului pe animale domestice sau pe animale sălbatice captive;
- c)organizarea de lupte între animale sau cu animale;
- d)folosirea de animale vii pentru dresajul animalelor sau pentru a le controla agresivitatea;
- e)rănirea sau schingiuirea animalelor;
- f)intervențiile chirurgicale destinate modificării aspectului unui animal sau altor scopuri necurative, cum ar fi codomia, cuparea urechilor, secționarea corzilor vocale, ablația ghearelor, coltilotul ciocului și dinților.
- g)folosirea animalelor aparținând subîncrângăturii vertebrate, indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanți, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare.

(2)În cazul condamnării pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1), instanța poate dispune ca pedeapsă complementară interdicția de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani.”

Dispozițiile legale mai sus menționate au fost modificate prin **Articolul unic pct. 5 din Legea nr. 138/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 205/2004 privind protecția animalelor**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 484 din 16 mai 2022, care stabilesc în forma în vigoare:

”Art. 25:

(1): Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă:

a)intervențiile chirurgicale destinate modificării aspectului unui animal sau altor scopuri necurative, cum ar fi codotomia, cuparea urechilor, secționarea corzilor vocale, ablația ghearelor, coltilotul ciocului și dinților;

b)despărțirea puilor de mamă până la vârsta de minimum opt săptămâni de viață în vederea comercializării, exceptând îndepărtarea puilor de mamă înainte de perioada minimă specifică speciei pentru înțarcare;

c)folosirea de animale vii pentru dresajul animalelor sau pentru a le controla agresivitatea, dacă le creează suferință.

(2)Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani sau cu amendă:

a)folosirea animalelor sălbatice aparținând subîncrângăturii vertebrate, indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanți, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare;

b)folosirea armelor cu tranchilizant asupra animalelor în alte situații decât pentru imobilizarea acestora;

- c) practicarea tirului pe animale domestice sau pe animale sălbatice captivate;
- d) rănirea cu intenție a animalelor.

(3) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani:

- a) uciderea animalelor, cu intenție, fără drept;
- b) schingiuirea animalelor;
- c) organizarea de lupte între animale sau cu animale;
- d) zoofilia.

(4) În cazul condamnării pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța poate dispune ca pedeapsă complementară interdicția de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani. ”

Din examinarea dispozițiilor art. 25 din Legea nr. 205/2004, observăm că, în forma inițială, pentru oricare dintre infracțiunile săvârșite împotriva animalelor era stabilită pedeapsa cu închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda, iar **instanța avea latitudinea de a dispune ca pedeapsă complementară pentru oricare dintre infracțiunile săvârșite interdicția de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani.**

Ulterior, prin Legea nr. 138/2022, dispozițiile art. 25 din Legea nr. 205/2004 au fost modificate, astfel că legiuitorul a realizat o clasificare atât a infracțiunilor săvârșite împotriva animalelor, în funcție de gradul de pericol social al faptei, cât și o creștere a limitelor pedepselor pentru acestea, stabilind: la **alin. (1)** infracțiunile sancționate cu *pedeapsa închisorii de la 6 luni la 3 ani sau amendă*; la **alin. (2)** infracțiunile sancționate cu *pedeapsa închisorii de la un an la 5 ani sau amendă*; la **alin. (3)** infracțiunile sancționate cu *pedeapsa cu închisoarea de la 2 la 7 ani*.

Totodată, legiuitorul a reglementat la art. 25 alin. (4) din lege, posibilitatea instanței de a dispune **pedeapsa complementară a interdicției de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani, în cazul condamnării pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (1) și (2).**

Prin urmare, **potrivit art. 25 alin. (4) din lege, pentru infracțiunile prevăzute la art. 25 alin. (3) din lege, referitoare la: a) uciderea animalelor, cu intenție, fără drept; b) schingiuirea animalelor; c) organizarea de lupte între animale sau cu animale; d) zoofilia, pentru care se aplică pedeapsa cu închisoare de la 2 la 7 ani, nu se prevede pedeapsa complementară a interdicției de a deține animale.**

Din analiza comparată a formelor actului normativ criticat observăm că, *spre deosebire de vechea formă a legii, în care pentru toate infracțiunile săvârșite instanța putea dispune ca pedeapsă complementară interdicția de a deține animale, în forma actuală pedeapsa complementară se aplică numai pentru infracțiunile cu grad redus de pericol, prevăzute de art. 25 alin. (1) și (2), fiind astfel*

omise infracțiunile de la art. 25 alin. (3), deși acestea sunt fapte de mai mare gravitate, pentru care se aplică pedepse de la 2 la 7 ani.

În contextul expus, considerăm că *prin modul deficitar de redactare*, dispozițiile art. 25 alin. (4) din Legea nr. 205/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, încalcă exigențele impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, **în componenta sa referitoare la calitatea legii, motivat de faptul că exclud de la aplicarea pedepsei complementare a interdicției de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani tocmai infracțiunile cu gravitate sporită, fiind încălcat astfel principiul proporționalității pedepsei.**

Având în vedere că infracțiunea prevăzută de art. 25 alin. (3) este incriminată tocmai pentru a sancționa comportamente violente față de animale și de a constitui o garanție în sensul că autorul nu va mai săvârși asemenea fapte grave, eliminarea pedepsei complementare este contrară art. 1 alin. (3) din Constituție. Pentru această infracțiune nu este de îndeajuns numai o pedeapsă principală, ci rolul ei este și acela de a îndepărta autorul de la accesul la animale, potențiale victime. Prin urmare, în condițiile în care legiuitorul reglementează condiții grave pentru reținerea acestei infracțiuni, înseamnă că odată îndeplinite elementele sale de tipicitate se relevă o încălcare de o anumită intensitate a normelor sociale referitoare la protecția animalelor. Inexistența pedepsei complementare în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 25 alin (3) poate conduce la recidivă sau la menținerea pericolului social, ceea ce contravine scopului legii penale.

Principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, astfel cum reiese din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 5 ianuarie 2000, pronunțată în *Cauza Beyler împotriva Italiei*, paragraful 109, și Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în *Cauza Fener Rum Patrikligi împotriva Turciei*, paragraful 70). Din această perspectivă, principiul legalității implică o obligație pozitivă a legiuitorului de a reglementa prin texte clare și precise.

Cerința de **claritate a legii** vizează caracterul neechivoc al obiectului reglementării, **cea de precizie** se referă la exactitatea soluției legislative alese și a limbajului folosit, în timp ce **previzibilitatea legii** privește scopul și consecințele pe care le antrenează.

Existența unei soluții legislative contradictorii, prin care infracțiunile cu un grad mare de pericol sunt sancționate numai prin aplicarea pedepsei principale, contrar infracțiunilor mai puțin grave, sancționate atât cu pedeapsă principală cât și cu pedeapsă complementară, conduc la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, ca urmare a lipsei de claritate și previzibilitate a normei, principiu ce constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept, astfel cum acesta este consacrat în mod expres prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală.

Pe cale de consecință, pentru înlăturarea viciului de neconstituționalitate, legiuitorul trebuie să prevadă aplicarea sancțiunii complementare a interdicției de a deține animale și pentru art. 25 alin. (3) din Legea nr. 205/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectând astfel principiul proporționalității pedepselor complementare.

2. Încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție

Legea nr. 205/2004 prevede în art. 1 alin. (1) că *"Prezenta lege reglementează măsuri necesare pentru asigurarea condițiilor de viață și bunăstare a animalelor cu sau fără aparținător"*, Capitolul VII fiind consacrat sancționării comportamentelor abuzive împotriva animalelor.

Pentru diminuarea și stoparea actelor de violență săvârșite împotriva animalelor, legiuitorul a apreciat necesară înăsprirea pedepselor pentru cei care torturează, chinuie și omoară animale, adoptând Legea nr. 138/2022.

Astfel, potrivit Expunerii de motive a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 205/2004 privind protecția animalelor (Plx 513/2016, L274/2016), devenită ulterior Legea nr. 138/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 205/2004 privind protecția animalelor:

"Prezenta propunere legislativă de modificare și completare a Legii nr. 205/2004 privind protecția animalelor este determinată de necesitatea înăsprirea pedepselor pentru cei ce torturează, chinuie și omoară animale. Faptul că societatea se confruntă, din ce în ce mai des cu cazuri de cruzimi asupra animalelor, face imperios necesară mărirea pedepselor pentru cei ce săvârșesc astfel de acte de violență asupra animalelor în vederea stopării cât mai rapid a unor astfel de acte de violență.

Noua lege care prevede pedepse mai mari, poate duce, în timp, la diminuarea, chiar stoparea acestor acte de violență.

Se impune schimbarea legislației în sensul mării pedepselor pentru faptele ce reprezintă infracțiuni atunci când numărul acestora este în creștere și fenomenul trebuie stopat.

Cruzimea față de animale este inacceptabilă și trebuie sancționată corespunzător prin lege. (...)."

Însă, contrar scopului declarat, prin omisiunea aplicării pedepsei complementare a interdicției de a deține animale pentru infracțiunile cu grad ridicat de pericol prevăzute la art. 25 alin. (3), legiuitorul nu procedează la o sancționare proporțională în funcție de gravitatea faptelor, de vreme ce pentru aceasta se aplică numai pedeapsa principală, iar pentru infracțiunile cu gravitate mai redusă cum sunt cele stabilite în art. 25 alin. (1) și (2) din lege pe lângă pedeapsa principală se poate aplica și pedeapsa complementară.

Rolul pedepselor complementare este de a întregi efectele pedepselor principale, și de a îndeplini, alături de acestea funcțiile de constrângere, de reeducare și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni. Totodată, prin aplicarea pedepselor complementare **se realizează o mai justă individualizare a faptei, în raport de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului.** Or soluția legislativă criticată permite ca tocmai infracțiunile cu grad ridicat de pericol, prevăzute de art. 25 alin. (3) din Legea nr. 205/2004, să rămână în afara ariei de aplicare a pedepselor complementare, aplicabile doar pentru infracțiunile prevăzute de art. 25 alin. (1) și (2).

Ca atare, textul legal ce permite aplicarea pedepsei complementare a interdicției de a deține animale doar persoanelor ce comit infracțiuni de o gravitate inferioară creează o discriminare între făptuitorii celor două categorii de infracțiuni, pe de o parte, cele prevăzute de art. 25 alin. (1) și (2) și, pe de altă parte, cele prevăzute de art. 25 alin. (3) din lege.

Argumentele sus-învoate sunt de natură a imprima un viciu de neconstituționalitate normei legale și din perspectiva **prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece noile reglementări instituie, în fapt, situații inechitabile a căror calificare juridică se poate circumscrie privilegiilor sau discriminărilor expres prohibite chiar de textul constituțional.**

Omisiunea legiuitorului de a reglementa situația expusă are drept consecință un viciu de neconstituționalitate, ce decurge din împrejurarea că persoanelor care săvârșesc o infracțiune mai gravă, nu li se aplică pedeapsa complementară a interzicerii dreptului de a deține animale, în timp ce persoanelor care săvârșesc o infracțiune mai puțin gravă, li se aplică și pedeapsa complementară a interzicerii dreptului de a deține animale.

Cu privire la incidența art. 16 alin. (1) din Constituție, precizăm că, potrivit jurisprudenței instanței de contencios constituțional, principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (Decizia nr. 1/1994). De asemenea, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar **această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional** (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 86/2003, Decizia nr. 476/2006, Decizia nr. 573/2011).

3. Încălcarea art. 35 din Constituție

Demnitatea umană, sub aspect constituțional, presupune două dimensiuni inerente, respectiv **relațiile dintre oameni**, ceea ce vizează dreptul și obligația oamenilor de a le fi respectate și, în mod corelativ, de a respecta drepturile și libertățile fundamentale ale semenilor lor (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr.62 din 18 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.104 din

12 februarie 2007), precum și *relația omului cu mediul înconjurător, inclusiv cu lumea animală, ceea ce implică, în privința animalelor, responsabilitatea morală a omului de a îngriji aceste ființe într-un mod de natură a ilustra nivelul de civilizație atins.* (a se vedea în acest sens Decizia nr. 1/2012 a Curții Constituționale)

Potrivit Expunerii de motive la Legea privind protecția animalelor (Plx nr. 139/2004, L76/2004), devenită Legea nr. 205/2004 *”Ansamblul măsurilor de protecție a animalelor în România constituie o obligație morală dar și o respectare a măsurilor ce revin tuturor cetățenilor țării cu privire la asigurarea unor condiții de confort și bunăstare a animalelor. Proiectul cadru de lege pentru protecția animalelor aduce în legislația noastră principii etice și științifice fundamentale, corespunzătoare în aspectele ei de bază cu standardele internaționale actuale în domeniu, cât și cu tradițiile, preocupările și eforturile deținătorilor de animale de a asigura minimum de confort tuturor viețuitoarelor din gospodărie. Printre principiile de bază, în acest proiect de lege se înscriu **respectul față de animale, de viață în general, odată cu necesitatea adoptării normelor internaționale și a celor naționale, cu caracter științific și etic, în întregul domeniu cu privire la protecția animalelor.**”*

Totodată, conform jurisprudenței Curții Constituționale¹, animalele pot fi privite ca o parte constitutivă a unui mediu înconjurător durabil și echilibrat ecologic, *protecția acestora fiind încorporată în cadrul mai larg al asigurării condițiilor pentru menținerea unei naturi sănătoase, de care să beneficieze atât generațiile prezente, cât și cele viitoare.* Totodată, mediul înconjurător de calitate implică și o faună sănătoasă, problemele animalelor putând afecta, în același timp, sănătatea și siguranța oamenilor. Grija pentru sănătatea animalelor apare, așadar, ca o reflexie a dreptului oamenilor la ocrotirea sănătății, garantat la nivel constituțional prin prevederile art. 34, care instituie în sarcina statului obligația de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice (a se vedea Decizia nr. 511 din 4 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 4 octombrie 2017, paragrafele 14 și 15).

Protecția animalelor vizează atât măsuri în vederea asigurării condițiilor de bunăstare ale acestora, dar și măsuri sancționatorii corespunzătoare împotriva actelor care le provoacă suferințe sau sunt săvârșite cu cruzime, proporționale gravității faptelor.

Omisiunea reglementării aplicării pedepsei complementare a interdicției de a deține animale alături de pedeapsa principală pentru infracțiunile prevăzute de art. 25 alin. (3) din Legea nr. 205/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, contravine principiilor asigurării dreptului la un mediu sănătos, care implică măsuri pentru asigurarea condițiilor de viață și bunăstare a animalelor.

¹ Decizia nr. 6/2023 a Curții Constituționale

Raportat la dispozițiile legale criticate, apreciem că soluția legislativă, potrivit căreia pentru infracțiunile cu un grad sporit de pericol, prevăzute la art. 25 alin. (3) din lege, se aplică numai pedeapsa principală, în timp ce pentru infracțiunile cu un grad mai scăzut de pericol, prevăzute de art. 25 alin. (1) și (2) din lege se aplică atât pedeapsa principală, cât și cea complementară, **echivalează cu lipsa unei măsuri coercitive adecvate, consecința fiind crearea unei stări de pericol atât pentru sănătatea publică, cât și pentru sănătatea animalelor care sunt parte a mediului înconjurător**, precum și perpetuarea unei stări de risc de natură a afecta ordinea constituțională și dreptul la un mediu sănătos.

Sub acest aspect, apreciem că soluția legislativă în discuție trebuie să contribuie la asigurarea sancționării proporționale a infracțiunilor săvârșite împotriva animalelor, în funcție de gravitatea faptelor și gradul de pericol al acestora, știut fiind că **relele tratamente și cruzimile sunt incompatibile cu orice societate civilizată și responsabilă**.

Pe cale de consecință, Avocatul Poporului apreciază că **omisiunea legiuitorului de a include în norma juridică a art. 24 alin. (4) din Legea nr. 205/2004, referitoare la aplicarea pedepsei complementare a interdicției de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani, a infracțiunilor prevăzute la alin. (3), alături de cele de la alin. (1) și (2), are relevanță constituțională generând un viciu de neconstituționalitate prin aceea că, astfel, statul eșuează în obligația sa de a respecta principiul legalității și proporționalității pedepselor complementare, cu consecința încălcării egalității în drepturi și a dreptului la un mediu sănătos**.

Avocatul Poporului

Renate Weber

